

belső táj /

természetközeli határhelyzetek

KOMPLEX 1. /

Tantárgykód /

BMEEPUIT811 / BMEEPUIS812 / BMEEPUIM1KX

Kredit /

10

Oktató /

Fenes Tamás DLA / Vörös Tamás DLA

Galina Zoltán / Gutowski Róbert

2020/2021/II

belső táj / természetközeli határhelyzetek KOMPLEX 1. /

Fenes / Vörös / Galina / Gutowski

Meddig lehet távolodni az épített helyzetektől? Mi az a határ, amíg el tudunk menni a saját erőnkből? Elindulni, hátrahagyni a várost, valamiféle időtlenséget keresni. Miért megy bárki is a lehetőségek határára? Hogyan lehet, és kell viselkedni egy ilyen különleges helyzetben?

A **belső táj** komplex félév konkrét téri, és természeti helyzetekben keresi a választ a fenti kérdésekre. A felvetések azért is izgalmasak, mert a megfejtéshez visszafelé kell haladni a téralakítási reflexeink skáláján. Egyszerre foglalkozik természetközeli helyzetekkel, és azokkal a pontokkal melyek hangsúlyként elkísérik az úton az embert a tájban.

A járványhelyzet új lendületet adott a természetjárásnak. A várostól kényszerűen eltávolodva sokan tapasztalták meg újra a tágabb értelemben vett táji környezetet. Az emberek visszatértek olyan helyekre is melyeket mindig is magukban hordoztak, de talán már régen nem láttak. Néha ez nem is konkrét helyet jelent, csak egy tisztásra érkezést, párák ködbe vesző dombokat, a nap vastag fénycsóváit a fák között, vagy hatalmas lapos sziklákat egy patak vájta szurdokban. A táj rendszerint heterogén, de benne járva mégis vannak olyan karakteres helyek, amiket az ember megjegyez. Ezek fontos részét képezik minden útnak mert ezeket az egyénileg választott hangsúlyokat követve lehet csak visszatérni.

hajnal a Bakonyban

Búcsúszentlászló
patakpart

Két ilyen kiemelt helyzetű, kistelepülés határán álló hely és tágabb környezete a félév helyszíne, melyek sajátos aurával rendelkeznek:

Jásd a Bakony-szélén, a Tési-fennsík pereme alatt helyezkedik el. A Gaja patak partján, a Római fürdő vízesésétől nem messze, ahol az erdő véget ér, forrás tör a felszínre. A tisztáson kápolna és egy időlegesen használt miséző hely áll.

Búcsúszentlászlón a zalai dombság sávjai között egy Ferences rendházat és templomot találunk a települést átszelő patak mellett, a települési szövet belső tisztásán.

Bár e két hely látszólag távol esik egymástól mégis összeköti őket több az országos túraútvonalak és zarándokútvonalak hálózata. A Kék-túra és annak egy leágazása, illetve a Mária Út viszonylagos közelségbe helyezi a két helyszínt.

A távoli fizikai összefüggés mellett mindkét hely a hétköznapoktól elemelt lét attribútumait is hordozza, de eltérő módon:

A jásdi Szentkút periférikus helyzetben van a közeli településhez képest is. A kálvária dombhoz is csak időlegesen járnak ki a hívek.

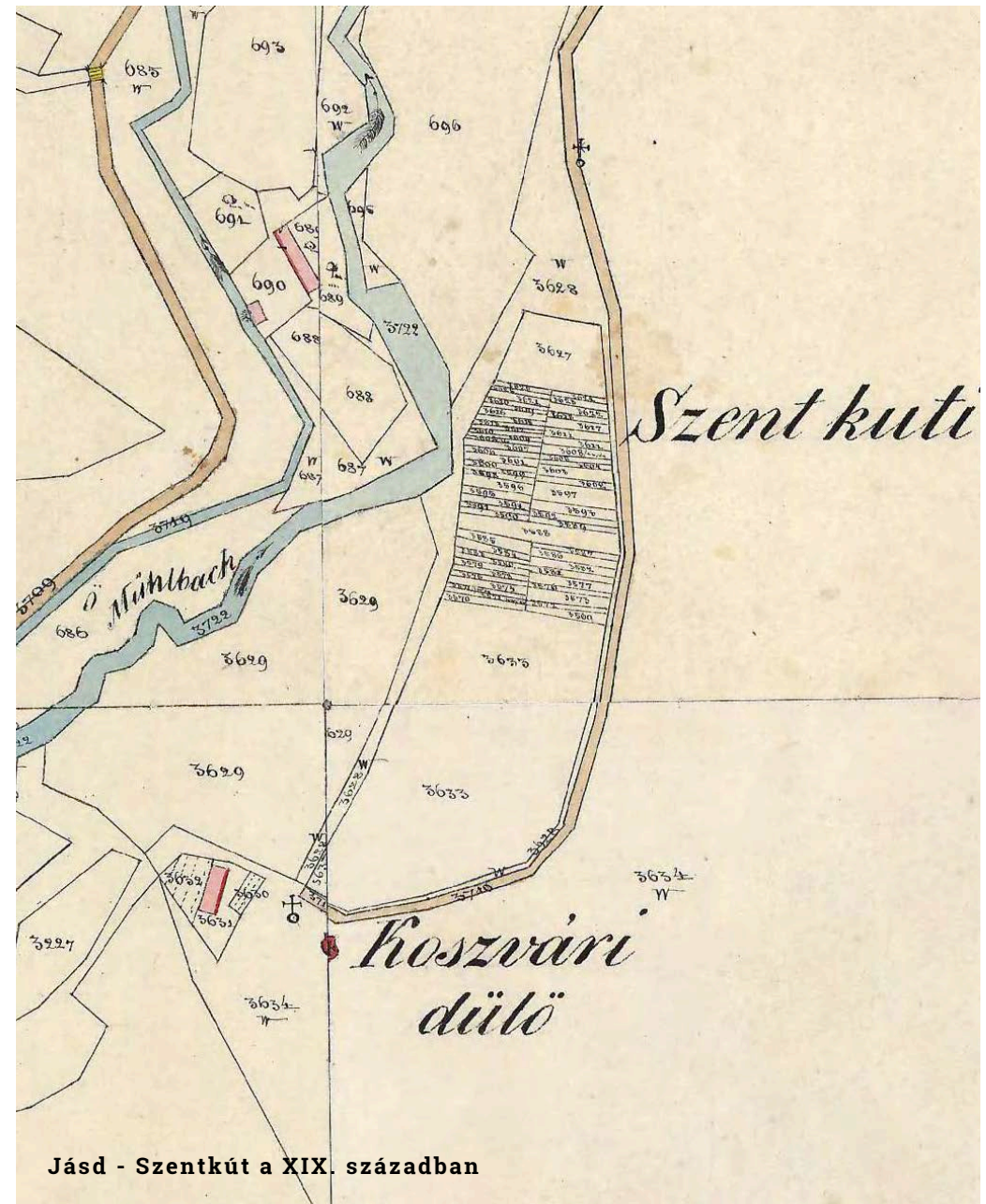
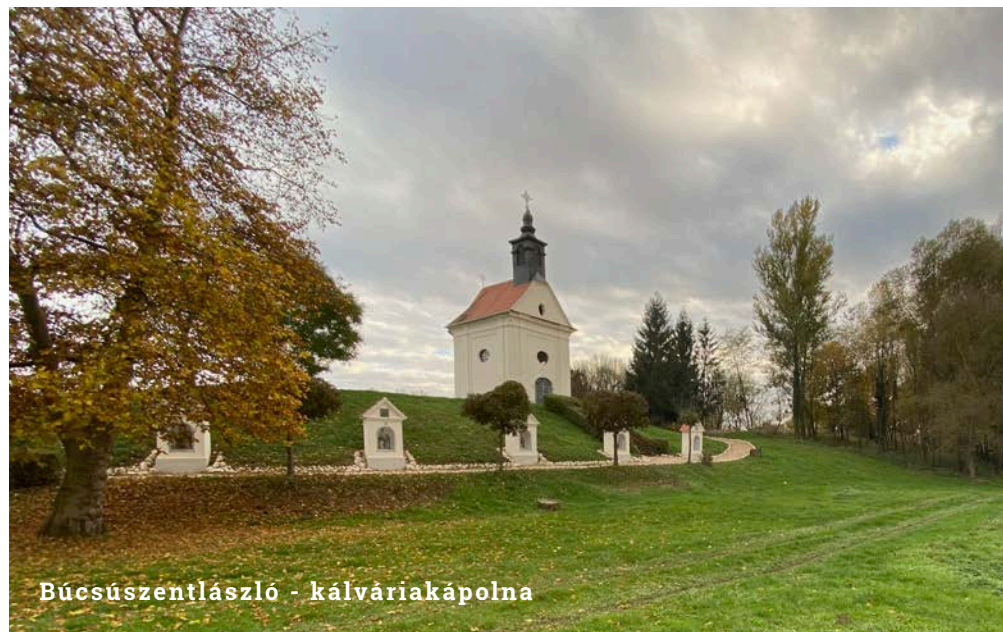
Búcsúszentlászló esetében a rendház identitásképző ereje felülíródott, jelentősen megváltozott a szerepe az elmúlt száz évben.

A települések és a rendházak szoros viszonya ma már ritkán lelhető fel. Ahogy a kert is kihasználatlanná vált, elfogyott benne a feladat, a település is más irányba fordult.

A részleges felhagyottsággal ezek a helyek a természet irányába mozdultak el ismét, időlegesen ugyanaz a lakatlanság tapasztalható meg a környezetükben, mint a tájban. Látszólagos, de termékeny üresség.

Ennek különös ellenpontja, hogy időnként rengetegen keresik fel őket. Egyedi időbeliséget ad az egész környéknek az időszakos használat. A szakralitás és szezonális használat és a táj időben ettől elválasztott rétegződése egyedi viselkedést vár el tőlünk. Arányosságot kell találni az alakításban a célszerűség és a kontextusból eredő ünnepélyesség között.

KOMPLEX 1. /

A környezet túlmutat egyszerű táji jelentésén. Olyan határhelyzetben vagyunk, ahol a táj és a művelés (emberi alakítás) együttese a helyre jellemző egységet alkot. Az erdőből a feltároló nyitások néhol csak tisztásként, máshol keretező, téri hangsúlyt adó elemként vannak jelen. Ezek a finom gesztusok azért fontosak, mert a környezet szövedékében végtelenül kevés elemmel hozzák azt a többletet, amit az épített környezet.

A **belső táj** útja során ezt a többletet, a diffúz mintázattól való eltérést, megragadható helyzeteket keressük, ami mindig is jelen volt a tervezési helyszíneken, de ma már más eszközzel adhatóak csak át. Mindezt úgy, hogy közben a táj adottságait megőrizzük, megkeresve azokat a szelíd eszközöket, melyek nem írják felül a helyet, csak megerősítik a kontextusban meglévő eredeti szándékokat.

Jásd - oltár mint tájelem

Jásd - szabadtéri miséző hely

KOMPLEX 1. /

A féléves tematika a táji kontextus, és jellemző morfológia megértésével indít. Ebben a félévben a település szoros szövetétől távolabb, de mégis az építészeti alakítás által befolyásolt területen kell megtalálni a helyes viselkedést.

A természeti környezet, a település és a kegyhelyek működésének helyzetfeltárása után, arányos programalkotást követően épület és a szűkebb értelemben vett környezeti tervezésével folytatódik a félév.

Bücsúszentlászló
XIX. századi térképen